

การประชุมเพื่อระดมความคิดและจัดทำ
หัวข้อเสนอการวิจัย
การพัฒนาเครื่องมือการจัดการน้ำที่เหมาะสมกับ
ประเทศไทยในอนาคต

ประเด็นสำคัญสำหรับการประชุม:

1. นโยบายรัฐ

- ยุทธศาสตร์ชาติ (2560-2579) & แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (2560-2564)
- แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (2558-2569)

2. เครื่องมือสนับสนุนการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์น้ำ

- ที่มีอยู่
- ที่ต้องการเพิ่มเติม

3. ความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์น้ำและเครื่องมือ

- การจัดลำดับความสำคัญ
- การเสนอหัวข้อวิจัย

ในปี 2558 ประเทศไทยได้มีการดำเนินงานด้านนโยบายที่สำคัญหลายเรื่อง ได้แก่

(1). การกำหนดแผนยุทธศาสตร์น้ำของประเทศ (2558-2569) โดย กรม.

เห็นชอบแผนยุทธศาสตร์ เมื่อ 7 พฤษภาคม 2558 ประกอบด้วย

(1.1). การจัดการน้ำอุปโภค-บริโภค

(1.2). การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต (กษ และ อต)

(1.3). การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย

(1.4). การจัดการคุณภาพน้ำ

(1.5). การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและการป้องกันการพังทลายของดิน

(1.6). การบริหารจัดการโดย

* ตั้ง กนช

* ร่าง พรบ ทรัพยากรน้ำ

1

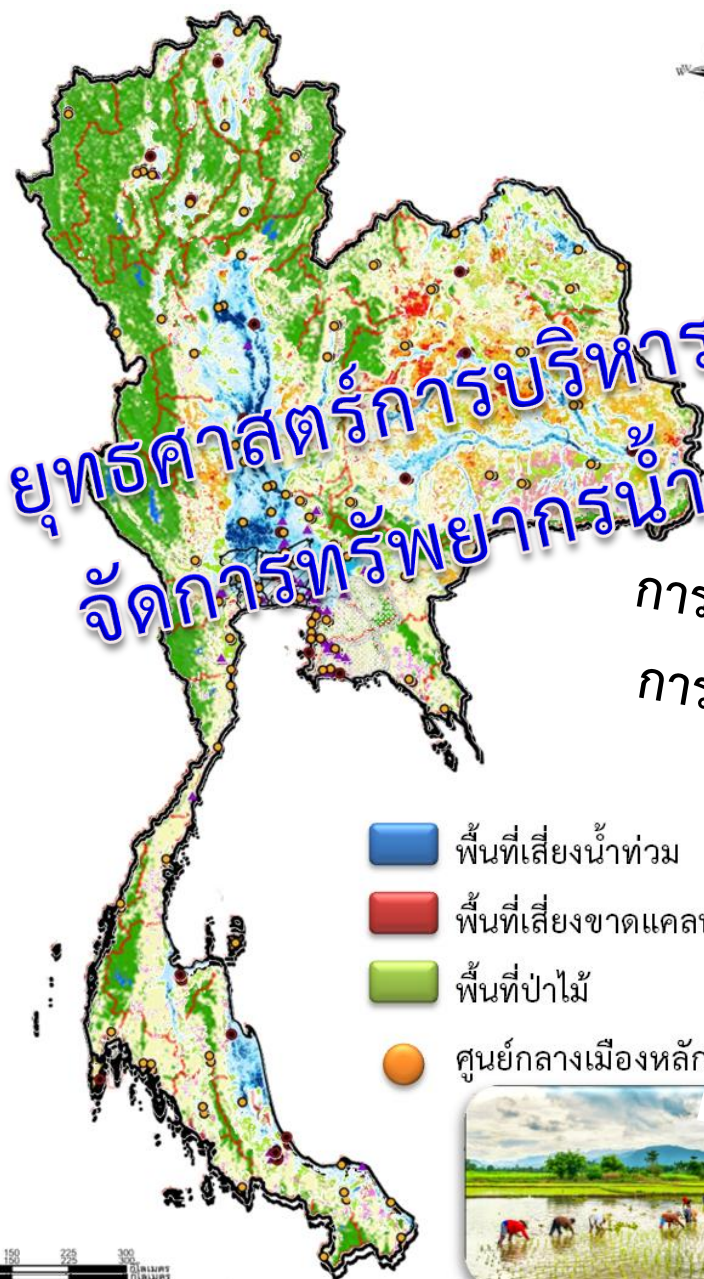
การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

2

การสร้างความมั่นคงของน้ำภาค
การผลิต
(เกษตร/อุตสาหกรรม)

3

การจัดการน้ำท่วมและ
อุทกภัย

4

การจัดการคุณภาพน้ำ

5

การฟื้นฟูป่าต้นน้ำและป้องกัน
การกัดเซาะพังทลายของดิน

6

การบริหารจัดการ

- พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม
- พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ
- พื้นที่ป่าไม้
- ศูนย์กลางเมืองหลัก

ในปี 2558 ประเทศไทยได้มีการดำเนินงานด้านนโยบายที่สำคัญหลายเรื่อง ได้แก่

(2). การจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2558-2577) และการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์

(2.1) การพัฒนาคน

(2.2) ความสามารถในการแข่งขัน

(2.3) ความมั่นคงในทุกมิติ

(2.4) ความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำ

(2.5) การบริหารจัดการและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงการบริหารจัดการน้ำภายใต้ยุทธศาสตร์น้ำ

(2.6) การบริหารจัดการภาครัฐ

ในปี 2558 ประเทศไทยได้มีการดำเนินงานด้านนโยบาย ที่สำคัญหลายเรื่อง ได้แก่

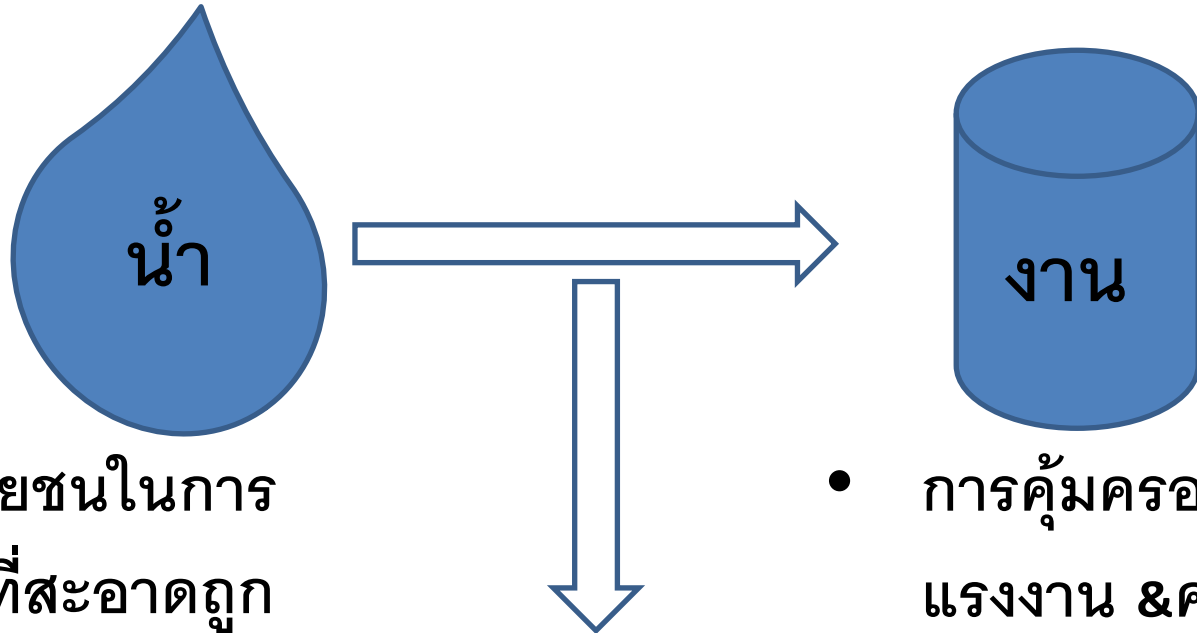
(3). นายกรัฐมนตรีร่วมประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ
ครั้งที่ 71 วันที่ 26 กย 2558 มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนดังนี้

- 1). ลดความยากจน
- 2). สร้างความมั่นคงด้านอาหาร
- 3). สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี
- 4). มีการศึกษาที่มีคุณภาพ
- 5). มีความเท่าเทียม
- 6). เข้าถึงน้ำสะอาดและระบบ
สุขาภิบาล
- 7). เข้าถึงพลังงาน
- 8). มีงานดี และเศรษฐกิจ
เจริญเติบโต
- 9). มีการพัฒนาอุตสาหกรรม
นวัตกรรม และโครงสร้าง
พื้นฐาน

- 10). ลดความเหลื่อมล้ำ
- 11). เมืองและชุมชนน่าอยู่และ
ปลอดภัย
- 12). มีความรับผิดชอบในการผลิต
และการบริโภค
- 13). สามารถรับมือการ
เปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ
- 14). อนุรักษ์สิ่งมีชีวิตในทะเล
มหาสมุทร
- 15). อนุรักษ์สิ่งมีชีวิตบนบก
- 16). ดำรงความยุติธรรมในสังคม
และองค์กร
- 17). การเป็นหุ้นส่วนของการพัฒนา
ที่ยั่งยืน

น้ำ และ งาน

- สิทธิมนุษยชนในการเข้าถึงน้ำที่สะอาดถูกสุขอนามัย

• การขับเคลื่อน

- การคุ้มครองแรงงาน & ความปลอดภัย

- การพัฒนาไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน
- สันติภาพและเสถียรภาพของประเทศ

สำหรับในส่วนของ สกว.

ได้สนับสนุนงานวิจัยในการพัฒนากลไกและ
เครื่องมือในการทำแผนปฏิบัติการระดับ
จังหวัด เพื่อขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การ
ปฏิบัติโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและ
ได้มีการทดสอบใช้ในหลายพื้นที่

ประเด็นท้าทายในการกำหนดนโยบายจัดการน้ำ ในมุมมองของเครื่องมือต่างๆ

ด้าน	เครื่องมือ
1. เศรษฐศาสตร์	1. การกำหนดกลไกทางเศรษฐศาสตร์ในการกำหนดราคา ค่าน้ำ ค่าปรับ ค่าชดเชย ภาษี เพื่อสร้างแรงจูงใจในการใช้น้ำที่มีประสิทธิภาพและตระหนักในมูลค่าของน้ำ 2. การกำหนดรูปแบบการศึกษาความเหมาะสมทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ 3. การประเมินมูลค่าของน้ำต่อหน่วยผลผลิต (water productivity)

ประเด็นท้าทายในการกำหนดนโยบายจัดการน้ำ ในมุมมองของเครื่องมือต่างๆ

ด้าน	เครื่องมือ
1. เศรษฐศาสตร์	4. การใช้มาตรการทางการค้าและการจัดเก็บผลผลิตในการประหยัดน้ำ (Exchange of virtual water through food trade – Water footprint) 5. การประเมินผลตอบแทนให้แก่ผู้รักษาระบบนิเวศ (PES) 6. การการประกันภัยจากความเสียหายจากภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับน้ำ 7. Water Marginal Cost Curve for the Basin

ประเด็นท้าทายในการกำหนดนโยบายจัดการน้ำ ในมุมมองของเครื่องมือต่างๆ

ด้าน	เครื่องมือ
2. กฎหมาย และระเบียบ	1. ร่าง พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ... 2. การปรับปรุงกฎหมายผังเมืองและเทศบัญญัติที่ต้องคำนึงถึง การจัดการน้ำ การถมดิน การขุดลอก การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำฯ 3. การเชื่อมโยงการจัดเก็บค่าน้ำประปาและการบำบัดน้ำเสีย 4. การสร้างกลไกเพื่อลดการขัดแย้งการพัฒนาและบริหารจัดการ น้ำ

ประเด็นท้าทายในการกำหนดนโยบายจัดการน้ำ ในมุมมองของเครื่องมือต่างๆ

ด้าน	เครื่องมือ
2. กฎหมาย และระเบียบ	5. การทบทวนกฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการและความปลอดภัยของแรงงานที่ทำงานและการให้บริการด้านทรัพยากรน้ำ 6. การสร้างระเบียบ กติกาสำหรับกลุ่มผู้ใช้น้ำ / ผู้ใช้น้ำให้มีวินัย สามัคคี และตระหนักในคุณค่าของน้ำ เพื่อการจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ

ประเด็นท้าทายในการกำหนดนโยบายจัดการน้ำ ในมุมมองของเครื่องมือต่างๆ

ด้าน	เครื่องมือ
3. วิศวกรรม	1. การประเมินความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Climate Change Risk Assessment) 2. การตัดสินใจการจัดการน้ำและที่ดินโดยคำนึงถึงสถานะเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้สถานะปกติ และการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ 3. การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ รวมถึงการใช้มาตรการ 3R

ประเด็นท้าทายในการกำหนดนโยบายจัดการน้ำ ในมุมมองของเครื่องมือต่างๆ

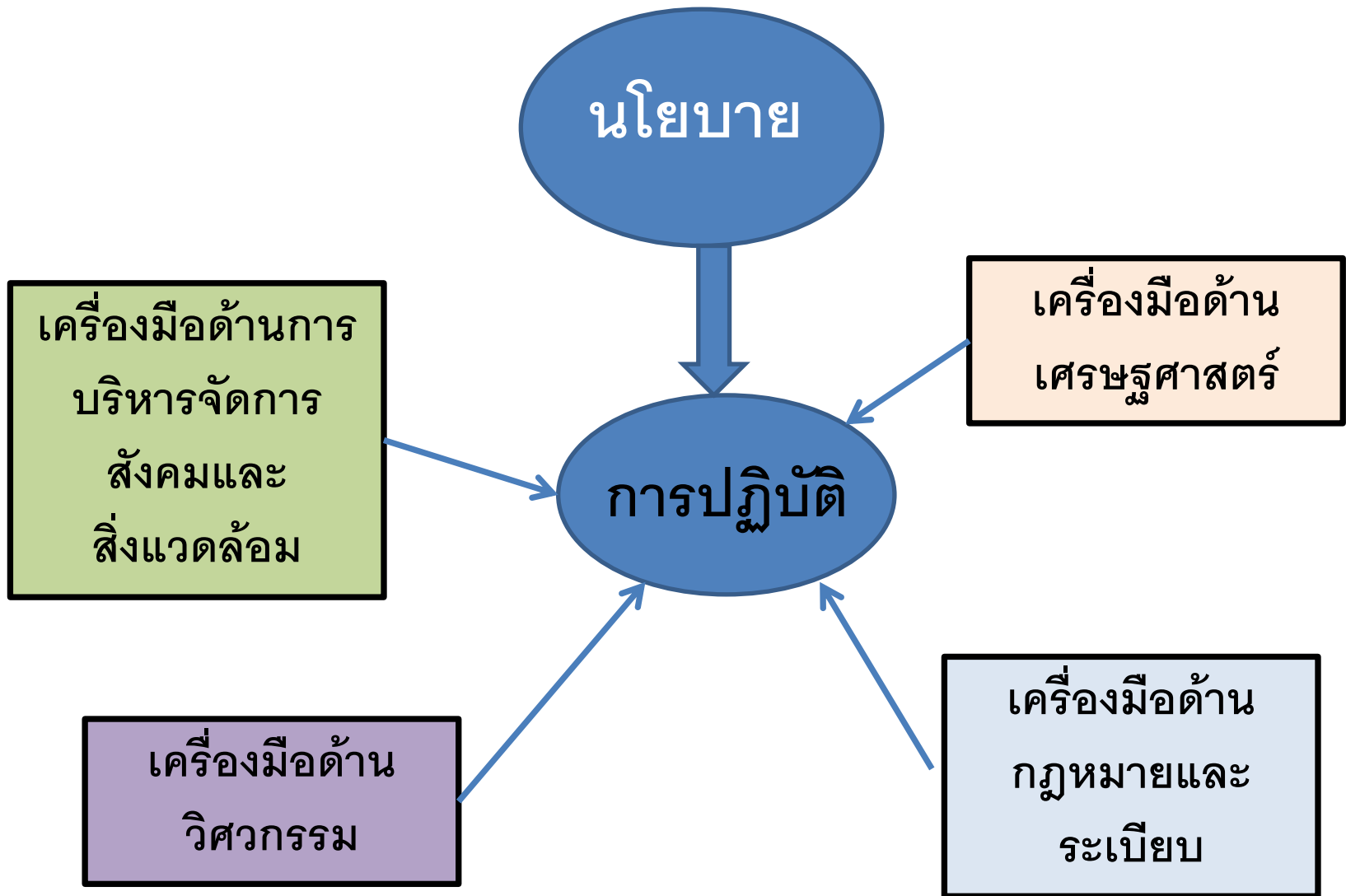
ด้าน	เครื่องมือ
3. วิศวกรรม	4. การเพิ่มผลตอบแทนจากน้ำ (Water productivity) 5. การจัดทำเมนูทางเลือกในการปลูกพืชใช้น้ำน้อย 6. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ตลอดห่วงโซ่การผลิต เพื่อลดปริมาณการใช้น้ำ (Water footprint reduction) 7. การบริหารจัดการอุทกภัยแบบบูรณาการ (Integrated Flood Management) 8. แบบจำลองการประเมินและการจัดการคุณภาพน้ำ (Water Quality Modelling and Management)

ประเด็นท้าทายในการกำหนดนโยบายจัดการน้ำ ในมุมมองของเครื่องมือต่างๆ

ด้าน	เครื่องมือ
4. การบริการจัดการสังคมและสิ่งแวดล้อม	1. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางเพื่อการบูรณาการ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และเพื่อการเตือนภัย 2. การสร้างระบบธรรมาภิบาล และติดตามประเมินผล การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในทุกกระดับ ทุกขั้นตอนของหน่วยที่เกี่ยวข้อง 3. การจัดการองค์ความรู้ด้านทรัพยากรน้ำโดยระบบสารสนเทศ และสื่อต่างๆ ให้ทั่วถึงสาธารณชนทุกระดับ 4. การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กลุ่มผู้ใช้น้ำ ให้มีการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ

ประเด็นท้าทายในการกำหนดนโยบายจัดการน้ำ ในมุมมองของเครื่องมือต่างๆ

ด้าน	เครื่องมือ
4. การบริการจัดการสังคมและสิ่งแวดล้อม	5. การจัดการขยะ และสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำผิวดิน และใต้ดิน 6. รูปแบบการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ แบบบูรณาการเชื่อมโยง แผนชุมชน กับแผนหน่วยงาน แผนจังหวัด และแผนระดับชาติ 7. รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อทดแทนแรงงานผู้สูงอายุ และแรงงานที่ลดน้อยลงในภาคการเกษตรและการจัดการน้ำ 8. รูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่ต้นน้ำ ครอบคลุมการจัดการน้ำ การปลูกป่า การอนุรักษ์ดินและน้ำ การใช้ที่ดิน การอนุรักษ์ระบบนิเวศ (Watershed Management)

การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กับเครื่องมือ

ยุทธศาสตร์	เป้าหมาย	ปัญหา	แนวทาง	เครื่องมือ
1.การจัดการน้ำ อุปโภคบริโภค	1.ทุกหมู่บ้านมีน้ำ สะอาด	1.น้ำต้นทุนมี จำกัด 2.คุณภาพน้ำ 3.ค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินการ 4.ไม่ครอบคลุม ทุกหมู่บ้าน 5.ชำรุดทรุดโทรม 6.กลุ่มผู้ใช้น้ำไม่ เข้มแข็ง	1.การเพิ่มน้ำ ต้นทุนและเพิ่ม ประสิทธิภาพ การใช้น้ำ 2.ปรับปรุง คุณภาพน้ำ 3.ขยายเขต บริการ 4.สร้างความ เข้มแข็งของ ชุมชนในการ จัดการน้ำ	1.การประเมินผล โครงสร้าง พื้นฐานและการ บริหารจัดการ โครงการ 2.รูปแบบการ ปรับปรุง โครงการเพื่อ ความยั่งยืนของ โครงการโดย การมีส่วนร่วม ของชุมชน

การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กับเครื่องมือ

ยุทธศาสตร์	เป้าหมาย	ปัญหา	แนวทาง	เครื่องมือ
2.ความมั่นคง ของน้ำเพื่อ การผลิต	1.ขยายพื้นที่ ชลประทาน 18 ล้านไร่ 2. การกระจาย น้ำที่สมบูรณ์ ในพื้นที่ที่มี อยู่ 3. มีน้ำต้นทุน รองรับ อุตสาหกรรม	1.น้ำต้นทุนมี จำกัด 2. เทคโนโลยี การจัดการน้ำ	1.การเพิ่ม ประสิทธิภาพ การบริหาร จัดการน้ำ 2.การจัดการ การใช้ที่ดิน ให้เกิด ประโยชน์ สูงสุด	1.การ ประเมินผล การจัดการน้ำ ของโครงการ 2.รูปแบบการ จัดการที่ดิน และน้ำให้เกิด ประโยชน์ สูงสุด (IWRM)

การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กับเครื่องมือ

ยุทธศาสตร์	เป้าหมาย	ปัญหา	แนวทาง	เครื่องมือ
3.การจัดการน้ำ ท่วมและ อุทกภัย	1.การบรรเทา อุทกภัยเมือง หลัก 2. การบรรเทา อุทกภัยพื้นที่น้ำ ท่วมซ้ำซาก/ รุนแรง	1.ข้อมูลไม่ ชัดเจน/ไม่ เพียงพอ 2.ผังเมืองไม่ ครอบคลุมการ จัดการน้ำ 3.ขาดการบูรณา การ	1.การจัดทำ ฐานข้อมูลกลาง 2.การปรับปรุงผัง เมืองและเทศ บัญญัติ 3.การบริหาร จัดการแบบ บูรณาการ 4.การปรับตัวให้ สามารถอยู่ ร่วมกันได้กับ ภาวะอุทกภัย	1.ฐานข้อมูลกลาง แผนที่เสี่ยงภัย 2.แบบจำลอง สำหรับการบริ หาจัดการ อุทกภัยแบบ บูรณาการ (Integrated Flood Management Model) 3.รูปแบบการ ปรับตัวเข้ากับ อุทกภัย

